

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

PRETĚŠKO

BRISL NAJAVLJUJE MERE RASTEREĆENJA NAJVEĆIH POTROŠAČA ENERGIJE (str. 2)

BRISSEL - Lideri EU zadužili su na sastanku Evropskog saveta 20.-21. marta Evropsku komisiju (EK) da u roku od tri meseca odredi načine diverzifikacije izvora snabdevanja Evrope energijom. Pre toga, da za naredni, junski samit Evropskog saveta pripremi akcioni plan smanjenja energetske zavisnosti, kako je naglasio predsednik Saveta Herman Van Rompuy, "u prvom redu od Rusije". Van Rompuy je rekao da će,

Van Rompuy: „Sada je jasno da moramo da krenemo ka stvaranju energetske unije“.

ako lideri ne reaguju sada, EU do 2035. biti 80% zavisna od uvoza nafte i gasa. Posle juskog sastanka Saveta EU, Komisija će do oktobra da definiše okvir zajedničke politike energetske bezbednosti.” Pomerajući u paketu odluke o klimatskoj i energetske politici za tri meseca, lideri su se dogovorili da EK u narednih 90 dana proanalizira posledice po pojedine države članice mera smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte (GHG) i povećanja udela OIE, kao i da preispita mere energetske efikasnosti. Odluka o ciljevima smanjenja emisija ugljendioskida biće fazno doneta - prikupljanjem stavova u junu i definisanjem ciljeva u oktobru. EU lideri su se složili da novi cilj smanjenja emisija za 2030. bude u liniji sa dugoročnom metom smanjenja GHG za najmanje 80% do 2050, kazala je komesar za klimu Connie Hedegaard. EU lideri su pozvali zemlje članice da ubrzaju integraciju elektroenergetskih i gasnih tržišta u cilju smanjenja cena struje i gasa, a posebna pažnja će se u segmentu jačanja interkonekcija posvetiti području Mediterana i Iberijskom poluostrvu. Van Rompuy je takođe rekao da su potrebne dodatne akcije radi podrške Južnom gasnom koridoru, „uključujući buduće ogranke unutar istočne Evrope“. On je naglasio da evropski lideri „veoma ozbiljni“ u definisanju ovih zadataka. Podsetio je da je Evropska zajednica svojevremeno nastala na uniji uglja i čelika; „64 godine kasnije i u novim okolnostima, jasno je da moramo da krenemo ka energetske uniji“. **Bloomberg, EurActiv**

BRISEL – Evropska komisija (EK) razmatra donošenje mera odobravanja vladama zemalja članica pružanja pomoći za 62 energetski intenzivna sektora industrije, kako bi im smanjila teret troškova uvećanih posticanjem obnovljivih izvora energije (OIE). Te kompanije bile bi rasterećene za stavku ekoloških nameta, pod uslovom da samostalno pokrivaju najmanje 20% dodatnih troškova, stoji u smernicama EK za državnu pomoć za period 2014-2020. do kojih je došao **Bloomberg**. Dokument, koji Komisija treba da usvoji 9.aprila, ograničava državnu podršku na sektore kojima je zbog visokih cena energije ugrožena konkurentnost na svetskom tržištu. Na primer, sektorima gde trošak električne energije zahvata najmanje 25% ukupnih troškova i intenzitet trgovine od najmanje 4%.

PARIZ – Najveći industrijski potrošači struje u Francuskoj zatražili su od vlade u Parizu da zamrzne veleprodajnu cenu električne energije koju državni kolos Electricite de France SA (EDF) proizvodi iz svojih nuklearnih elektrana, kako bi mogli da se nadmeću na tržištu

sa svojim nemačkim rivalima. Regulisana cena te energije iznosi 42 evra (58,50\$) za megavat-čas, a iz Unije koja okuplja grupu od 41. najvećih potrošača struje u toj zemlji, uključujući automobilskog giganta Peugeot Citroen i državnu naftnu kompaniju Total, navode da je konkurentnost njenih članica pala na „krajnje zabrinjavajući nivo“. Francuska dobija oko tri četvrtine električne energije iz svojih nuklearki, a Vlada je već primorala EDF da prodaje otprilike četvrtinu struje iz nuklearki drugim distributerima u zemlji kako bi povećala konkurentnost na tom tržištu. Veliki nemački industrijski potrošači energije plaćaće iduće godine za otprilike 35% manje struju od svojih konkurenata u Francuskoj, saopšteno je iz Unije uz napomenu da su u još većoj prednosti u tom segmentu konkurentne industrije u SAD. EDF, s druge strane, navodi da nemože da posluje ako ne poveća veleprodajne cene električne energije iz nuklearki. „Ne može se tražiti od kompanije da na dugi rok prodaje četvrtinu svoje proizvodnje ispod visine troškova“, rekao je nedavno izvršni direktor pariskog giganta Henri Proglio. Regulisane cene omogućavaju EDF-u da se „za korak“ približi pokrivaju svojih troškova proizvodnje od 50 evra po MWh, rekao je on. **Bloomberg**

BRISSEL – Grupa u kojoj su neke od najvećih evropskih kompanija pozvala je u utorak Brisel da stavi energetska efikasnost u srce nove EU klimatske i energetske strategije za 2030. Evropski savez za štednju energije (EU-ASE), koji obuhvata 31 kompaniju, među kojima General Electric, Philips, Schneider Electric, Siemens i Unilever, u pismu čelnicima EU, zahteva određivanje obavezujućeg cilja za energetska efikasnost u strategiji za 2030. Argumenti su da je drastično povećanje efikasnosti korišćenja energije jedan od najefektivnijih puteva smanjenja emisija štetnih gasova, smanjenja ekonomskih troškova i povećanja energetske bezbednosti EU. Potpisnici nazivaju „lažnim izborom“ argument da se klimatskom politikom ugrožava na globalnom nivou konkurentnost energetske intenzivne privrede, jer energetska efikasnost vodi jačanju konkurentnosti. U pismu navode da mere energetske efikasnosti mogu doneti EU uštede između bilion i dva biliona evra tokom dekade od 2020. kroz manje troškove energije i uvoz energenata. Portal **BusinessGreen** potseća da je trenutno u opticaju kompromisni predlog EU da se za 2030. odredi cilj smanjenja emisija GHG za 40% (u odnosu na nivo iz 1990.), uz opšti cilj povećanja udela OIE u ukupnoj EU proizvodnji energije na 27% (nivo 1990.), bez posebnih ciljeva za pojedinačne države-članice i obavezivanje da se razmotri jačanje politike energetske efikasnosti kasnije tokom 2014.

SOFIJA – Bugarski energetska regulator (DKEVR) pokrenuo je u sreu proceduru oduzimanja licenci za rad protiv tri distributera električne energije u toj zemlji, podfirmi čeških kompanija ČEZ i Energo-Pro i austrijske EVN, pošto nisu do tog datuma isplatile dugovanja bugarskoj Nacionalnoj elektroenergetskoj kompaniji (NEK). Dva dana ranije, bugarski ministar energije zapretio je da bi tri inostrana distributera mogli biti nacionalizovani ako ne podmire dugovanja NEK-u od ukupno 318 miliona leva (oko 163 mil.€) ... koja te kompanije poriču. Oni navode da ne samo što ne duguju NEK- ništa, nego potražuju od te državne kompanije sredstva na ime kompenzacije za obaveze otkupa električne energije koju su proizveli vlasnici solarnih i vetro kapaciteta u toj zemlji. **BTA**

BUDIMPEŠTA – Mađarski premijer Viktor Orban kazao je da je politika njegove vlade dan ne samo mađarska domaćinstva, već i industrija te zemlje imaju pristup najjeftinijoj energiji u Evropi. On je u govoru u mađarskoj privrednoj komori, prošle srede rekao je da je njegov cilj da „Mađarska konkuriše sistemu cena energije kakav postoji u SAD“. U narednom periodu ključni elementi politike vlade biće podizanje konkurentnosti privrede, s jedne strane putem jeftine i osposobljene radne snage, a s druge, cenama energije. Komentarišući kritike koje dobija iz Brisela zbog ograničenja cena električne energije i gasa, Orban je rekao da borba za nacionalne interese „nije posledica nekakvog pobunjeničkog duha, već je odraz unutrašnje strukture EU i njenog načina donošenja odluka“. **BBJ**

BRISEL - Predstavnici privremene ukrajinske vlade potpisali su u petak u Briselu sporazum o pridruživanju sa Evropskom unijom (foto dole). EU je podelila Sporazum na dva dela, politički i ekonomski, kako bi pružila priliku prelaznoj vladi da odmah potpiše prvi deo. Ekonomski deo sporazuma biće potpisan nakon

predsedničkih izbora i formiranja nove vlade u maju. Obaveze koje preuzima Ukrajina u oblasti energije su povlačenje države iz regulisanja cena prirodnog gasa i struje i izjednačavanje izvoznih cena na nivo onih u zemlji. Ukrajini se takođe zabranjuje

da ubuduće koristi za sopstvene potrebe ruski prirodni gas u tranzitu. Obostrano se prihvata obaveza da EU i ukrajinske kompanije imaju nediskriminatorski pristup licencama za eksploataciju nafte i gasa. Odeljak obuhvata i već preuzete obaveze Ukrajine u oblasti reforme sektora gasa i električne energije iz ugovora o evropskoj Energetskoj zajednici (EZ). Počev od januara 2015. Ukrajina je ovim ugovorom obavezna, pored ostalog, na razdvajanje poslova transporta gasa i prenosa električne energije iz matičnih kompanija i obezbedi da se prihodi od tranzita gasa vraćaju nazad u sistem. Direktor Sekretarijata EZ Janez Kopač rekao je prošlog meseca da „ti prihodi nekako nalaze način da se delom preusmere na subvencionisanje potrošača“. On je rekao da je Ukrajina blizu ispunjenja obaveza u oblasti električne energije, ali „je u velikim problemima“ u sektoru gasa. EU je navela da Ukrajina mora da reformira svoj gasni sektor u skladu sa obavezama prema EZ pre nego što dobije pomoć za modernizaciju svog gasovodnog sistema.

BRISEL - Sporazum o reverzibilnom toku prirodnog gasa od Slovačke prema Ukrajini mogao bi biti potpisan pre kraja aprila, rekao je prošle srede EU komesar za energiju Guenther Oettinger. Dva dana

kasnije, nemačka kancelarka Angela Merkel rekla je novinarima da se trenutno razmatra i opcija reverzibilnog transporta gasa iz Nemačke, preko Poljske i Mađarske do Ukrajine. Ona je dodala da se ovim poslom bavi lično evropski komesar za energiju. Vezano za dopremanje Ukrajini gasa iz pravca Slovačke, Oettinger je posle susreta u Briselu sa

ukrajinskim kolegom Jurijem Prodanom rekao da će pregovori biti nastavljeni ove nedelje, a lično je „prilično optimističan“. Dodao je da bi odmah po postizanju dogovora usledili radovi na novoj infrastrukturi kako bi se ona kompletirala pre kraja godine. Merkel je, s druge strane, navela da privremene ukrajinske vlasti insistiraju na obezbeđenju snabdevanja reverzibilnim tokovima pre zime, što agencije tumače njihovom procenom da bi moglo doći do prekida uvoza iz Rusije. Merkel je međutim rekla, reagujući na izražena očekivanja Kijeva, da „mnoge evropske zemlje plaćaju gas skuplje nego što ga plaća Ukrajina“ i dodala da će „stoga za EU biti teško da prihvati smanjenje cena za reverzibilni gas u odnosu na postojeće ruske tarife za Ukrajinu. *Reuters, EurActiv*

LONDON – Nuklearna koju će EDF graditi u Velikoj Britaniji donosiće toj francuskoj kompaniji znatno veću zaradu nego drugi projekti. Nuklearna Hinckley Point u južnoj Engleskoj, snage 3.260 MW, trebalo bi da počne s radom 2023., a očekuje se da će tokom radnog veka od 35 godina stopa povraćaja investiranog kapitala bude između 19% i 21%, kaže analiza Carbon Connecta. Britanija se obvezala da otkupljuje struju iz nuklearke po vrlo visokoj cijeni, (92,50 funti ili 110,70€ za MWh proizveden iz nuklearke u periodu od 35 godina) zbog čega još uvek traje istraga evropskih regulatora je li takva "pomoć" opravdana, piše *EMP*.

VARŠAVA - Poljska elektroprivreda PGE odabrala je konzorcijum predvođen japanskim Hitachijem za izgradnju termoelektrane na uglj snage između 430 i 450 MW, a vrednost investicije procenjena je na milijardu dolara. Novi blok biće sagrađan u sklopu PGE-ove elektrane Turow u jugoistočnoj Poljskoj. Radovi će trajati 56 meseci, javlja *Reuters*.

SOFIJA, BUKUREŠT, ANKARA - Tzv. Južni evropski gasovodni koridor dopunjen je u protekle dve nedelje dogovorima o gradnji krakova ka području zapadnog Balkana. Prošle srede je iz Sofije najavljeno da se gradnja gasnog Interkonektora Bugarska-Grčka (IGB) očekuje da počne u 2015. Ekspert u projektnom sektoru Bugarskog energetskog holdinga (BEH) Rosen Simitčiev je na jednom energetskom skupu rekao da se do kraja ove godine očekuje kompletiranje svih potrebnih dozvola, kako bi gradnja 182 km dugog gasovoda počela u 2015. IGB će trasom od severnog grčkog grada Komotini, do Stare Zagore, na jugu Bugarske spojiti gasovodne sisteme dveju zemalja sa godišnjim kapacitetom transporta inicijalno tri, a kasnije pet milijardi kubnih metara gasa. Gasovod IGB bi trebalo da proradi u 2016. godini i košta oko

220 miliona evra. Pre toga je iz Ankare najavljeno da će uskoro početi pregovori o gradnji gasovoda između Turske i Bugarske. Iz turskog ministarstva privrede je saopšteno da bi gasovod, dužine 114 kilometara, bio sagrađeni u roku od dve godine. Najzad, iz Rumunije je početkom marta potvrđeno da će najkasnije do sredine aprila biti završeno povezivanje gasovodnih sistema te zemlje i Bugarske, gasovodom dužine 24 kilometara koji ide ispod Dunava, dok je prošle nedelje mađarski premijer Viktor Orban najavio da će 30. marta biti otvoren gasni konektor između te zemlje i Slovačke, čime će Mađarska prvi put u istoriji moći da se snabdeva i drugim prirodnim gasom, a ne samo ruskim. **Novinite, BBR, Politics.hu**

ATINA - Ambasade Nemačke, Francuske, Italije, SAD i Japana pokazale su zanimanje za buduću prodaju tzv. "male PPC", odnosno kompanije nastale podelom postojeće grčke Javne elektroenergetske korporacije (PPC) na dve firme. Atinski **Ekathimerini** prenosi da su pomenute ambasade zatražile od vlasti u Atini prevod nacrtu zakona o razdvajanju PPC, kojom bi proizvodni portfolio od 2.690 megavata, procenjen na 1,5 do dve milijarde evra, bio prebačen u novu kompaniju. List na osnovu ovoga procenjuje da bi se prilikom privatizacije "male PPC" mogle pojaviti ponude namečkih RWE i E.ON, italijanskih Edisona i ENEL-a, francuskih EDF-a i GDF-a, dok smatra iznenađenjem potencijalno interesovanje američkih i japanskih kompanija.

BRISSEL - Udeo ruskog gasa u ukupnoj potrošnji 28 zemalja Evropske unije skočio je prošle godine za 4%, na 27%, što Rusiju čini vodećim inostranim snabdevačem tog energenta, pokazali su evropski podaci. Prema podacima sektorskog udruženja - Eurogasa, na drugom mestu je Norveška, čiji se udeo u

THE EUROPEAN UNION OF THE NATURAL GAS INDUSTRY

2013. povećao za jedan odsto, na 23%. Nasuprot tome, učešće alžirskog gasa u potrošnji EU opalo je za 1%, na 8%, dok je uvoz katarskog LNG-a, njegovom preorijentacijom na unosnija azijska tržišta, smanjen za 2% i čini 4% ukupne potrošnje gasa u EU28. Inače, u 2013. je potrošnja gasa u EU pala treću godinu zaredom, za 1,4%, na 462 milijarde m³, pokazuju podaci sektorskog udruženja, Eurogasa. Pada i proizvodnja gasa u Evropi, prvenstveno u Severnom moru, za jedan odsto u 2013., na 156 mlrd. m³, ali je i dalje vodeći izvor snabdevanja, s udelom od 33%. **AFP**

BRISSEL – Evropska unija neće za sada donositi odluku povodom istrage o antimonopolskom ponašanju Gasproma, „jer bi se to moglo pogrešno protumačiti kao akt agresije prema Rusiji“ povodom ukrajinske

krize, saopštio je u 19. marta antimonopolski regulator u Briselu. Celine Gauer, direktorka odeljenja za energetiku u EU antimonopolskoj komisiji, kazala je da to telo želi da se njegovo „saopštenje o primedbama“ shvati kao „čisto objektivni stav“. EU optužuje Gasprom da koristi svoju moć na tržištu kako bi nametnuo nepravedne cene kupcima iz centralne i istočne Evrope, time što tarife za gas veže u dugoročnim ugovorima za kretanje cena nafte. Takođe i

da sprečava međusobnu trgovinu gasom između tih zemalja i vrši pritisak na klijente da ne traže alternativne snabdevače. **Bloomberg**

OSLO – Norveškoj je potreban hitan zaokret u načinu alociranja sredstava iz naftnog fonda, kako bi zemlja izbegla ekonomsku recesiju zbog sve bleđe naftne privrede i visokih troškova koji prete rastu, kazala je predsednica konzervativne vlade te zemlje Erna Solberg . "Mi danas treba da preduzmemo korake kako bi se izbeglo teško sletanje," istakla je ona u sredu u govoru na Univerzitetu u Oslu. "Vlada će prioritet staviti na usmeravanje naftnog bogatstva kao što je bila njegova prvobitna namera: U investicije koje jačaju potencijal rasta norveške privrede". Najbogatija skandinavski država je koristila prihode od nafte i gasa, nagomilane do iznosa od 850 milijardi dolara u tzv. fondu blagostanja, kako bi se zaštitila od evropske ekonomske krize. Međutim, preveliki oslonac na naftu je vodio slabljenju drugih sektora privrede, pa državna statistika najavljuje pad privrednog rasta **Bloomberg**

BRISEL - Počev od 2017., zemlje Evropske unije moći će da finansiraju nove projekte obnovljivih izvora energije samo posle organizovanja "istinski konkurentnog tenderskog postupka", u skladu sa novim predlozima EU pravila. Prema nacrtu dokumenta do koga je došao *Reuters*, od 1. januara 2017. prihvaćaće se samo projekti koji u procesu konkurisanja ponude najpovoljnije uslove, uključujući otkupnu cenu svoje energije koju su spremni da prihvate. Mimo konkursa će ubuduće "samo vrlo ograničeni broj" OIE projekata moći da računaju na državne subvencije, prenosi agencija. Pretpostavlja se da će se nova pravila odnositi samo na nove OIE projekte, odnosno da neće biti tražen retroaktivan povrat sredstava za projekte koji već dobijaju subvencije.

BERLIN – Efektivnost proizvodnje električne energije iz solarnih izvora u Nemačkoj, Italiji i Španiji dostigla je nivo da može da konkuriše tržišnim cenama struje u tim zemljama, pokazuje najnovija analiza. Studija „Pregled mrežnog pariteta fotovoltaznih panela“ (PV Grid Parity Monitor) koju je uradila konsultantska firma Eclareon, pokazuje da su nivelisani troškovi energije (levelised cost of energy -LCOE) PV-a postali u 2013. godini konkurentni maloprodajnim cenama električne energije u tim zemljama. Analiza istovremeno upozorava da bi loša regulativa mogla pogoditi ovaj segment energetskeg tržišta, kakav je slučaj u Španiji sa uvođenjem poreza na električnu energiju potrošenu na licu mesta, kao i ukidanje kompenzacija na višak struje isporučene u mrežu iz PV kapaciteta. *BusinessGreen*

BRISSEL - Evropska komisija i nemačka vlada postigli su sporazum oko spornih izuzeća od plaćanja doprinosa za obnovljive izvore energije, koje je Berlin odobravao domaćoj teškoj industriji, objavljuje 17. marta **Reuters** informaciju dobijenu iz industrijskih i vladinih izvora te zemlje. Izvori navode da će izuzeće od naknada za OIE biti ograničeno na izvezno osetljive sektore, poput aluminijuma, hemijske i industrije papira i čeličane. Velike kompanije sa potrošnjom iznad 100 gigavat-časova godišnje takođe će skoro u celini biti oslobođeni plaćanja tog nameta. Oko 2.000 velikih potrošača energije u Nemačkoj bilo je oslobođeno plaćanja doprinosa za OIE, ukupne visine 5,1 milijarda evra u 2014. godini.

SUSEDI I REGION JUGOISTOČNE EVROPE

SOFIJA - Bugarski energetska regulator pokrenuo je prošle srede proceduru oduzimanja licenci za rad inostranim distributerima električne energije u toj zemlji, podfirmama čeških

kompanija ČEZ i Energo-Pro i austrijske EVN, zbog dugovanja bugarskoj Nacionalnoj elektroenergetskoj kompaniji (NEK). Dva dana ranije, bugarski ministar energije Dragomir Stojnev zapretio je da bi poslovi tri inostrana distributera mogli biti nacionalizovani ako ne podmire dug NEK-u od ukupno 318 miliona leva (oko 163 mil.€). Distributeri navode da ne samo što ne duguju NEK-u ništa, nego potražuju od te državne kompanije sredstva na ime kompenzacije za obaveze otkupa električne energije po subvencionisanim tarifama od OIE sektora u toj zemlji. Regulator je ostavio

distributerima rok od sedam dana da ispune obaveze. **SeeNews**

BUKUREŠT - Rumunija će na leto otvoriti aukciju za prodaju državnog udela od 26% u naftnoj prerađivačkoj kompaniji Rompetrol Rafinare, sa početnom cenom od 200 miliona dolara, saopšteno je 19. marta iz ministarstva energije u Bukureštu. Napominje se da će država zadržati u toj kompaniji preostali udeo od 18%. Prema navodima agencije Mediafax, nekoliko kompanija je zainteresovano za kupovinu ovog paketa akcija „uključujući jednu arapsku“. Rompetrol Rafinare poseduje dve rafinerije u Rumuniji i deo je Rompetrol Grupe, čiji je vlasnik kazahstanska državna naftno-gasna kompanija KazMunaiGaz. **Business Review Romania**

BUKUREŠT - Rumunija će pd 1. aprila povećati cene prirodnog gasa za domaćinstva u zemlji za dva odsto, saopštio je energetska regulator ANRE. Predsednik ANRE Nikolae Havrilet (foto) rekao je da će cene gasa za korporativne korisnike istovremeno da porastu za pet odsto, prenosi novinska agencija **Mediafax**. Cene električne energije neće se menjati, dodao je on.

TIRANA– Proizvodnja električne energije u Albaniji porasla je za 47%, na 6,987 gigavat časova (GWh) u 2013. godini, pokazuju podaci tamošnje državne statistike INSTAT. Hidroelektrane, koje daju 83,6% proizvodnje struje u Albaniji, uvećale su proizvodnju za 44,3% u odnosu na 2012., navodi INSTAT. Istovremeno su gubici u mreži porasli za 1,7% 2013. u odnosu na 2012., na 3.305 MWh. **SeeNews**

ZAGREB - Hrvatska još nije usvojila podzakonska akta potrebna za liberalizaciju tržišta električne energije, rekao je predsednik Uprave slovenačke Grupe GEN-I, jednog od tri distributera struje u toj zemlji. Robert Golob (foto) je na jednom skupu sa partnerima, prošle nedelje u Zagrebu, istakao da te propise mora da

usvoji hrvatski energetska regulator HERA, pojašnjavajući da je potrebno urediti opšte uslove za snabdevanje potrošača električnom energijom kako bi mogao da se izdaje jedinstveni račun. On je dodao da je GEN-I namerno usporio pridobijanje novih klijenata zbog nepostojanja jedinstvenog računa i zadržao se na postojećih 12.000 domaćinstava koje snabdeva električnom energijom. „...jer znamo da ćemo tek tada moći da pružamo pravu uslugu našim potrošačima. Ne želimo ništa da obećavamo dok ne doznamo kakvi će biti računi. Očekivali smo da ćemo jedinstveni račun imati u martu, ali to se neće dogoditi još barem dva do tri meseca", naglasio je Golob. **iCapital**

ZAGREB - Vlada Hrvatske usvojila je 19. marta predlog Uredbe o naknadi za istraživanje i eksploataciju ugljikovodonika, kojom se, između ostalog, udvostručuje porez na proizvodnju nafte i gasa u toj zemlji (sa 5% iz 2011., na sada 10%). Uredbom se propisuje način utvrđivanja, visina i razmer raspodele naknade za istraživanje i eksploataciju nafte i gasa, gasnih kondenzata i zemnog voska. Utvrđuje se naknada za istraživanje i eksploataciju ugljovodonika, njihovo skladištenje u geološkim strukturama, kao i za trajno zbrinjavanje gasova u geološkim strukturama. Hrvatska INA odmah je reagovala saopštenjem da će zbog udvostručenja visine naknade za eksploataciju ugljikovodonika naftna kompanija u 2014. morati da plati 250 miliona kuna (32,6 mil.€) više u nego do sada, dok će ovaj efekat iznositi oko 400 miliona kuna (52,2 mil.€) više u narednim godinama. Nakon retroaktivnog poreza za rafinerije i nedavnog produžavanja regulisane cene gasa za domaćinstva, ovo je treća značajna negativna regulatorna promena u kratkom vremenskom razdoblju, navode iz Ine. **croenergo.eu**

ZAGREB - *Poslovni dnevnik* piše da su u procesu liberalizacije tržišta naftnih derivata u Hrvatskoj od neobjavlivanja cena goriva na web stranicama najviše profitirali distributeri, dok kupci ostaju kratkih rukava. Stručnjaci kažu da je samo neobjavlivanje informacija o ceni više sporno sa stanovišta pravovremenog obaveštavanja potrošača, nego s aspekta propisa o zaštiti tržišne konkurencije. "Smatram da naftaši koriste ne objavlivanje da bi sakrili cene od

konkurencije i time ostvarili neku tržišnu prednost, po logici: dok konkurent i potrošač ne zna koja je moja cena, prodaću koju litru više. U pravu tržišne konkurencije to se naziva usklađeno delovanje - kad konkurent preuzima iste aktivnosti vezane za cenu, promociju i sl. brzo pošto ih je neko drugi sproveo, a to je tržišna utakmica", kaže za poslovnjak stručnjak za tržišnu konkurenciju koji je želeo da ostane anonimn. Naftaši se, s druge strane, pozivaju na to da im ovakvo ponašanje dozvoljava Zakon o tržištu naftnih derivata. "Dinamika promene cene nije definisana nego je usklađena s tržišnim uslovima i promenama, baš kao što je i bila praksa u većini zemalja EU", kažu u Ini.